

ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία ως φορέας κλειδί στην Παγκόσμια Συνεργασία και παράδειγμα για έναν ιδιωτικό τομέα που διαδραματίζει ένα συνεκτικό ρόλο στην επίτευξη των Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (SDGs).

Σε ένα πολιτικό σενάριο όπου η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της επενδύουν στρατηγικά και οικονομικά για τη μεγιστοποίηση της δυναμικής του ιδιωτικού τομέα για την εφαρμογή της ατζέντας 2030, οι φορείς της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας απαιτούν από τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να σέβονται τις νομικές υποχρεώσεις που ρυθμίζουν έναν ιδιωτικό τομέα που θέτει τους ανθρώπους και το περιβάλλον στο επίκεντρο, παρέχοντας αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας, με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, χωρίς να βλάπτει το οικοσύστημα, δρώντας με οικονομική διαφάνεια και υπευθυνότητα και δημιουργώντας βιώσιμη ευημερία για όλους.

Για να γίνει αυτό, η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία παρέχει ένα μοντέλο και απαιτεί πολιτικές δεσμεύσεις για έναν ιδιωτικό τομέα που συμβάλλει στην επίτευξη των Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον που στοχεύει στην καταπολέμηση των βασικών αιτιών της παγκόσμιας φτώχειας, ολόκληρο το σύστημα πρέπει να αλλάξει και ο ιδιωτικός τομέας αποτελεί θεμελιώδες μέρος του συστήματος αυτού. Η μεγιστοποίηση της αξιοπρέπειας και η προστασία του οικοσυστήματός μας θα πρέπει να θέσουν τα όρια στη μεγιστοποίηση των κερδών του ιδιωτικού τομέα.

Ο ΠΡΟΤΕΙΝΩΝ

Με την κοινοπραξία των 26 συνεργατών από 23 ευρωπαϊκές χώρες, το SSEDAS- SUSY project, συγχρηματοδοτούμενο από κεφάλαια του EuropeAid, έχει χαρτογραφήσει και γεφυρώσει πρωτοβουλίες της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και της αναπτυξιακής πολιτικής σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξάγει αναλυτική έρευνα γύρω από το οικοσύστημα της Κ.Α.Ο. σε επίπεδο κρατών- μελών. Ο στόχος του SUSY είναι να ενδυναμώσει τις δεξιότητες των τοπικών φορέων που εμπλέκονται στην Κ.Α.Ο., υποστηρίζοντας ένα νέο παράδειγμα οικονομικής ανάπτυξης προκειμένου να καταπολεμήσει την παγκόσμια φτώχεια και να συνεισφέρει σε ένα ισότιμο και βιώσιμο τρόπο ζωής.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ

Όλο και περισσότεροι άνθρωποι αντιμετωπίζουν έναν αριθμό κοινωνικών προκλήσεων σχετικών με ένα μη βιώσιμο οικονομικό μοντέλο, που περιλαμβάνει εκμετάλλευση, επισφαλή απασχόληση και συνθήκες διαβίωσης, κλιματική αλλαγή, μόλυνση και εξάντληση των φυσικών πόρων. Αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για όλους κατά μήκος του πλανήτη φαίνεται να μην είναι συμβατές με το κυρίαρχο οικονομικό μονοπάτι. Ο ανταγωνισμός και το κέρδος είναι οι βάσεις όπου στηρίζεται η επονομαζόμενη ανάπτυξή μας, οδηγώντας σε πολλαπλή κρίση που είναι αδύνατο να ξεπεραστεί αν δεν δημιουργηθεί ένα καινούριο κοινωνικό πρότυπο όπου η Κ.Α.Ο. θα κατέχει ένα θεμελιώδη ρόλο. Αυτό το νέο κοινωνικό πρότυπο προβλέπεται από την Ατζέντα 2030 και ολόκληρος ο Ιδιωτικός Τομέας καλείται να παίξει ένα ουσιαστικό ρόλο στην επίτευξη των 17 Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Οι Ιδιωτικές Εταιρείες θα συνεχίζουν να εφαρμόζουν τις δραστηριότητές τους με δικούς τους πόρους αλλά και με δημόσια κεφάλαια. Γι' αυτό είναι απαραίτητο οι εταιρείες και οι επιχειρήσεις όχι μόνο να συμμορφώνονται με τις νομικές υποχρεώσεις και να συμπεριφέρονται υπεύθυνα όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διαφύλαξη του οικοσυστήματος, αλλά επιπλέον να συμβάλλουν στην πραγματοποίηση όλων των Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Όπως δηλώνεται από την ομάδα εργασίας των Ηνωμένων Εθνών για την

Το υλικό αυτό παρήχθη με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο της δεν αντικατοπτρίζει την επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ευθύνη για τις πληροφορίες και τις απόψεις που εκφράζονται βρίσκεται αποκλειστικά στον/στους συντάκτη/ές.

Κ.Α.Ο.¹, η αποτελεσματική κλιμάκωση της Κ.Α.Ο. θα συνείσφερε σημαντικά στην εφαρμογή όλων των Στόχων και πιστεύουμε ότι αποτελεί παράδειγμα και έμπνευση για τον Ιδιωτικό Τομέα που κινείται προς μια βιώσιμη οικονομία.

Υπό τις Κατευθυντήριες Αρχές του ΟΗΕ για τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τις Κατευθυντήριες Γραμμές του ΟΟΣΑ για τις Πολυεθνικές Επιχειρήσεις, η ευθύνη όλων των επιχειρήσεων να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπου και αν δραστηριοποιούνται, υπάρχει πέρα και πάνω από την τήρηση των εθνικών νόμων και κανονισμών που προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ενώ τις προηγούμενες δεκαετίες, οι εθελοντικές πρωτοβουλίες για να τεθούν κριτήρια και συστήματα πιστοποίησης βιωσιμότητας έχουν αυξηθεί, είναι τώρα απαραίτητο να οριστεί ένα ρυθμιστικό πλαίσιο και μέτρα ελέγχου, ώστε να παραμείνει ο Ιδιωτικός Τομέας υπεύθυνος στις υποχρεώσεις του. Αυτή η ανάγκη ενισχύεται από την τελευταία αναφορά του Υπατού Αρμοστή των Η.Ε. για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι υφιστάμενοι μη δικαστικοί και εθελοντικοί μηχανισμοί «δεν παράγουν επαρκείς ευκαιρίες» για τα θύματα εκμετάλλευσης «να αναζητήσουν και να λάβουν κατάλληλα και αποτελεσματικά ένδικα μέσα»².

Αρχές και έμπνευση μπορούν να ληφθούν από χιλιάδες πρωτοβουλίες Κ.Α.Ο. που ανέκυψαν στην Ευρώπη τις τελευταίες δεκαετίες. Στην Ευρώπη, περίπου 2 εκατομμύρια οργανισμοί Κ.Α.Ο. αντιπροσωπεύουν το 10% όλων των εταιρειών και απασχολούν πάνω από 11 εκατομμύρια άτομα (το ισοδύναμο του 6% του ενεργού πληθυσμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση). Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία αποτελεί ένα αυξανόμενο κίνημα που στοχεύει να αλλάξει το υπάρχον κοινωνικό και οικονομικό σύστημα.

Με την ανανεωμένη δέσμευση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, όπως εγκρίθηκε με τη Νέα Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανάπτυξη του Κόσμου, της Αξιοπρέπειας, του Μέλλοντος μας, τον Ιούνιο του 2017, ελπίζουμε ότι η ΕΕ θα ενισχύσει το ρόλο της ως παίκτη στην εφαρμογή της Ατζέντας του 2030. Επιπλέον, θέτει ένα πλαίσιο για μια κοινή προσέγγιση – μεταξύ της ΕΕ και των κρατών-μελών της – για την ανάπτυξη πολιτικών μέσω δράσεων που θα ενισχυθούν και θα συντονιστούν αμοιβαία για να εξασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα και ο αντίκτυπος.

Αυτή η κοινή προσέγγιση πρέπει να έχει μια διάσταση πολλών ενδιαφερομένων μερών, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η Παγκόσμια Σύμπραξη για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι διαρθρωμένη σε επίπεδο Κρατών Μελών κατά τέτοιο τρόπο που να συμπεριλαμβάνει όλους τους φορείς και τις φωνές που παίζουν ρόλο προς μια βιώσιμη οικονομία και ανάπτυξη. Οι φορείς Κ.Α.Ο., οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, οι Συλλογικοί φορείς καλούνται στην Ευρωπαϊκή Συναίνεση να είναι μέρος της διαδικασίας, αλλά αυτό δεν αντικατοπτρίζεται ξεκάθαρα σε αρκετά κράτη της ΕΕ.

Η ΘΕΣΗ

Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.Α.Ο.) χρησιμεύει ως παράδειγμα για τη θέσπιση προτύπων για έναν ιδιωτικό τομέα που ενεργεί ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια, και ακόμη περισσότερο, στη μάχη κατά της παγκόσμιας φτώχειας και στην προώθηση ενός βιώσιμου κόσμου

Οι οικονομικές αρχές που βασίζονται στην αλληλεγγύη συνδέουν τις ατομικές ανάγκες με αυτές της κοινότητας χωρίς να χάνεται η παγκόσμια διάσταση στις ζωές μας. Αυτές οι οικονομικές αρχές δημιουργούν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για όλους στον κόσμο. Εμείς, οι φορείς SUSY, υποστηρίζουμε μια οικονομία που ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των ανθρώπων που τους αντιμετωπίζει ως πολίτες και κατόχους δικαιωμάτων αντί να απευθύνεται σε αυτούς απλώς ως καταναλωτές ή ενδιαφερόμενους. Παράλληλα, υποστηρίζουμε εθνικές και διεθνείς πολιτικές που ενεργοποιούν ένα υποστηρικτικό πλαίσιο ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχία.

1-Realizing the 2030 Development Agenda through Social and Solidarity Economy - A Think Piece by Peter Utting, 2015

2 - Access to remedy for business-related human rights abuses, UN Report, 17 February 2017
https://business-humanrights.org/sites/default/files/images/ARPII_FINAL%20Scoping%20Paper.pdf

Το υλικό αυτό παρήχθη με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο της δεν αντικατοπτρίζει την επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ευθύνη για τις πληροφορίες και τις απόψεις που εκφράζονται βρίσκεται αποκλειστικά στον/στους συντάκτη/ές.

Οι συνεργάτες SUSY έχουν ερευνήσει και χαρτογραφήσει το Ευρωπαϊκό Οικοσύστημα της Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας. Δικαιούνται να είναι πρεσβευτές για έναν Ιδιωτικό Τομέα που θέτει στο επίκεντρο τις αρχές και τις αξίες που μοιράζονται τα προαναφερθέντα πολιτικά πλαίσια (Agenda 2030, UN Treaty). Στο πλαίσιο αυτό, οι συνεργάτες SUSY είναι σε ευθυγράμμιση με το έργο υπεράσπισης του Treaty Alliance και του εγγράφου της Concord «χάρτης πορείας 10 σημείων για την Ευρώπη – Ο ρόλος του Ιδιωτικού Τομέα στη βιώσιμη ανάπτυξη».

ΟΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Οι φορείς της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, που εφαρμόζουν το ευρωπαϊκό πρόγραμμα SUSY, ζητούν από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τις εθνικές κυβερνήσεις να αναγνωρίσουν το σημαντικό ρόλο της Κ.Α.Ο. για επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης μέσω.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ & ΕΛΕΓΧΟΥ

1. Εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών και πρακτικών σύμφωνα με την **Agenda των Βιώσιμων στόχων για την Ανάπτυξη και τη Νέα Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανάπτυξη «του κόσμου, της αξιοπρέπειας, του μέλλοντος μας»³** αναπτύσσοντας μηχανισμούς για την παρακολούθηση της συνοχής και του καλύτερου συντονισμού μεταξύ των Κρατών Μελών και για την εμπλοκή των φορέων Κ.Α.Ο. στις συζητήσεις και στις δράσεις που συμβαίνουν σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

2. Χρηματοδότηση με δημόσια κεφάλαια μόνο ιδιωτικών εταιρειών που υιοθετούν εξ' ολοκλήρου τις Κατευθυντήριες Αρχές του ΟΗΕ για τις Επιχειρήσεις και τα **Ανθρώπινα Δικαιώματα:**
α. Αναχαίτιση υποστήριξης ιδιωτικών εταιρειών που δεν τις έχουν υιοθετήσει; Ανάπτυξη ενός πλέγματος αξιολόγησης που συμπεριλαμβάνει τις αρχές της Κ.Α.Ο. και χρησιμοποιώντας το πριν τη χρηματοδότηση οποιασδήποτε ιδιωτικής εταιρείας με δημόσια κεφάλαια – βλ. το παράδειγμα της Γαλλίας⁴.
β. Ανάπτυξη ενός εργαλείου Παρακολούθησης και Αξιολόγησης που θα χρησιμοποιείται από τις ιδιωτικές εταιρείες που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ και τις Εθνικές Κυβερνήσεις, ενσωματώνοντας τις αρχές της Κ.Α.Ο.

3. Ενθάρρυνση αλλαγών στις στρατηγικές και πρακτικές του επιχειρηματικού τομέα ως προς τα πρότυπα της Κ.Α.Ο. (δηλ. δημόσιες συμβάσεις) και ρύθμιση ιδιωτικού τομέα καθορίζοντας υποχρεώσεις και αντίμετρα για εκείνους που δε σέβονται το πλαίσιο.

³ Among the 123 points of the of the New European Consensus on Development "Our world, our dignity, our Future" we recall a focus on the following:

48 - The EU and its Member States will support action-oriented and innovative measures through development policy to increase the engagement of the MSMEs in implementing concrete actions on the ground and to unlock their transformative potential. They will facilitate the access of MSMEs to relevant information, both in the EU and in partner countries, and will integrate them into supply and value chains, while addressing the MSME financing gap. They will encourage business-to-business exchanges and dialogue between MSMEs in the EU and in partner countries or regions.

49 - The EU and its Member States will help to create a more business-friendly environment in developing countries, that will contribute to improving conditions for inclusive economic activity by promoting more conducive business environments for labour standards and due diligence requirements and new business models. They will promote broad access to financial and micro financial services, including for women, for the poor and for MSMEs. They will promote private sector social enterprises, cooperatives, and women and youth entrepreneurs, to boost the provision of local services as well as inclusive and green business models.

53 - The private sector can contribute to the implementation of the 2030 Agenda. The EU and its Member States, in close coordination with the European Investment Bank, will promote the mobilisation of private resources for development, whilst also promoting private sector accountability, in areas with significant transformation potential for sustainable development. This includes sustainable agriculture, safe and clean energy, integrated water resource management, resilient infrastructure, health, sustainable tourism, green and circular economy, telecommunications and digital technology.

⁴ Ex Ante Analytic Guide for investing projects risking and grab "<http://www.landcoalition.org/sites/default/files/documents/resources/Guide-analyse-ex-ante.pdf>"

Το υλικό αυτό παρήχθη με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο της δεν αντικατοπτρίζει την επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ευθύνη για τις πληροφορίες και τις απόψεις που εκφράζονται βρίσκεται αποκλειστικά στον/στους συντάκτη/ές.

ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ

4. Εφαρμογή δεσμευτικών μηχανισμών για την κοινωνική και περιβαλλοντική υπευθυνότητα των εταιρειών:

α. Υποστήριξη της διαδικασίας της **Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών για τις Υπερεθνικές Επιχειρήσεις και άλλες Επιχειρήσεις**⁵ όσον αφορά τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

β. Υποστήριξη της υλοποίησης της πρωτοβουλίας «Πράσινη Κάρτα» σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης⁶, διασφαλίζοντας την εταιρική ευθύνη για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων καλώντας το καθήκον περίθαλψης ατόμων και κοινοτήτων από εταιρείες με έδρα την ΕΕ, των οποίων τα ανθρώπινα δικαιώματα και το τοπικό περιβάλλον επηρεάζονται από τις δραστηριότητές τους.

γ. Υποστήριξη των προσπαθειών των Κρατών Μελών για τη θέσπιση δεσμευτικής ρύθμισης σχετικά με την εταιρική ευθύνη σε εθνικά επίπεδα όπως ο νέος γαλλικός νόμος⁷.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

5. Ενίσχυση της αναγνώρισης του ρόλου της Κ.Α.Ο. και εγκαθίδρυση ενός θεσμικού και πολιτικού πλαισίου για την Κ.Α.Ο. με συγκεκριμένα οικονομικά και διαρθρωτικά μέτρα που θα παγιώνει το ρόλο των δικτύων Κ.Α.Ο. ως κινητήριων μοχλών της βιώσιμης οικονομίας σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

6. Προώθηση της εκπαίδευσης γύρω από την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία τόσο μέσω επίσημης όσο και μη τυπικής μορφής, ενσωματώνοντάς την στην εκπαίδευση για τους Βιώσιμους Στόχους για την Ανάπτυξη και αναφέροντας την Κ.Α.Ο. ως ένα τρόπο προς μια βιώσιμη και δίκαιη οικονομία. Χρήση εθνικών προγραμμάτων παγκόσμιας μάθησης, παγκόσμιας ιθαγένειας ή εκπαίδευσης για την ανάπτυξη ως οχήματα για την επίτευξη αυτού του στόχου.

5 UN treaty on Transnational Corporations and Other Business Enterprises <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/WGTransCorp/Pages/IGWGOntnc.aspx>

6 "Green Card" initiative at European Union "<http://danielleauroi.fr/?p=12022>"

7 Loi relative au devoir de vigilance des sociétés mères et des entreprises donneuses d'ordre "<http://www.peuples-solidaires.org/publications/la-loi-sur-le-devoir-de-vigilance-questions-frequentes>"

Το υλικό αυτό παρήχθη με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο της δεν αντικατοπτρίζει την επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ευθύνη για τις πληροφορίες και τις απόψεις που εκφράζονται βρίσκεται αποκλειστικά στον/στους συντάκτη/ές.

FOR INFORMATION: elisa.delvecchio@cospe.org

www.solidarityeconomy.eu

www.cospe.org